

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Sučanskej a členov senátu JUDr. Emila Franciscyho a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v právnej veci žalobcu **V. H.**, bývajúceho v B., zastúpenému JUDr. B. P. PhD., advokátkou so sídlom v B., proti žalovaným **1/ JUDr. E. H.**, bývajúcej v B., **2/ M. G.**, bývajúcej v S., obom zastúpeným JUDr. P. M., advokátom so sídlom v B., **o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy**, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 5 C 100/2008, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. novembra 2010 sp. zn. 9 Co 262/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovaným 1/ a 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 3. februára 2010 č.k. 5 C 100/2008-164 určil, že je neplatná kúpna zmluva, ktorú 26. marca 2008 uzavreli ako predávajúca JUDr. E. H. a ako kupujúca M. G., predmetom ktorej bola nehnuteľnosť – garáž č. X., nachádzajúca v garážovom dome súpisné číslo X. na pozemku parcelného č. X. kat. úz. K. v B. – M. č. K. V, okres B. X, zapísaná na liste vlastníctva č. X., ktorej vklad bol povolený rozhodnutím Správy katastra pre hl. mesto SR Bratislavu z 11. apríla 2008 pod V X.. Žalovaným 1/, 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 1 057,54 € a na účet okresného súdu 49,10 € trov konania. Pri rozhodovaní vychádzal z toho, že žalobca má naliehavý právny

záujem na požadovanom určení neplatnosti uvedenej kúpnej zmluvy (§ 80 písm. c/ O.s.p.), ktorý je daný tým, že žalovaná 1/ previedla majetok patriaci do ich bezpodielového spoluvlastníctva bez jeho súhlasu a rozhodnutie o určení neplatnosti kúpnej zmluvy bude podkladom pre obnovenie vlastníckeho práva žalovanej 1/ v katastri nehnuteľností. Výsledkami vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že predmetná kúpna zmluva je neplatná, nakoľko bola uzavretá v rozpore s § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď žalovaná 1/ bez súhlasu žalobcu nebola oprávnená so spoločnou nehnuteľnou vecou – garážou nakladať. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ rozsudkom z 25. novembra 2010 sp. zn. 9 Co 262/2010 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovaným 1 468,19 € a na účet súdu prvého stupňa 49,10 € trov konania. Zmeňujúci výrok vo veci samej odôvodnil tým, že žalobca v konaní nepreukázal naliehavý právny záujem na určení neplatnosti uvedenej kúpnej zmluvy (§ 80 písm. c/ O.s.p.), lebo výrokom určujúcim neplatnosť kúpnej zmluvy by sa na právnom postavení žalobcu nič nezmenilo, nakoľko kataster nehnuteľností by len obnovil predchádzajúci právny stav a za výlučnú vlastníčku by opätovne vyznačil žalovanú 1/. Otázka, či sporná garáž patrila alebo nepatrila do bezpodielového spoluvlastníctva žalobcu a žalovanej 1/ by zostala naďalej nevyriešenou a medzi žalobcom a žalovanou 1/ spornou, a pokiaľ by žalobca trval na tom, že garáž patrí do bezpodielového spoluvlastníctva, musel by iniciovať ďalšie (nové) súdne konanie. V dôsledku toho odvolací súd považoval žalobu za procesne neprípustnú, a preto ju zamietol. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil § 224 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p. a § 148 ods. 1 O.s.p.

Uvedený rozsudok odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním, ktoré odôvodnil tým, že toto rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) v otázke posúdenia naliehavého právneho záujmu v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. na určení neplatnosti kúpnej zmluvy. Uviedol, že „nie je pravdou, že zápisom žalovanej v 1. rade späť do listu vlastníctva sa nič nezmení na právnom postavení žalobcu, ako argumentoval Krajský súd. Zmení sa niekoľko vecí. V prvom rade sa vec vráti do bezpodielového spoluvlastníctva a preto bude žalobca môcť v rámci vypořádania žiadať aj o jej prikázanie do jeho výlučného vlastníctva, čo je za súčasného stavu vylúčené. Pokiaľ totiž už bola vec z BSM prevedená do vlastníctva inej osoby v rozpore s ust. § 145 ods. 1 OZ, potom sa v rámci vypořádania BSM možno domáhať len náhrady za túto vec, ale nie

prikázania veci. Svojim nesprávnym rozsudkom Krajský súd v Bratislave odobral žalobcovi možnosť nadobudnúť výlučné vlastnícke právo k spoločnej veci. Oklieštil tiež jeho dispozičné oprávnenia ako vlastníka, keď umožnil, aby bolo jeho vlastnícke právo prevedené na inú osobu napriek jeho nesúhlasu. Toto konanie je v príkrom rozpore s článkom ~~20X~~. Ústavy, podľa ktorého je vlastnícke právo nedotknuteľné a poskytuje sa mu ochrana“. Ďalej vytýkal, že rozsudok odvolacieho súdu neplní ani žiadnu výchovnú funkciu; naopak umožňuje žalovanej 1/ zneužívať postavenie jedinej vlastníčky zapísanej do listu vlastníctva. Z týchto dôvodov žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil a potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa.

Žalované sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozsudku odvolacieho súdu, proti ktorému je dovolanie prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzujú len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z najzávažnejších procesných väd, zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne

rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Existenciu ani tzv. inej procesnej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Žalobca v dovolaní tvrdí, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V zmysle § 80 O.s.p. návrhom na začatie konania (žalobou) možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä a/ o osobnom stave (o rozvode, o neplatnosti manželstva, o určení, či tu manželstvo je alebo nie je, o určení rodičovstva, o osvojení, o spôsobilosti na právne úkony, o vyhlásení za mŕtveho); b/ o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva; c/ o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Za určovací návrh v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. považuje súdna prax aj (v prejednávanej veci podaný) návrh na určenie neplatnosti právneho úkonu. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takéhoto určovacieho návrhu, musí byť naliehavý.

Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaný návrh je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany navrhovateľovho práva, či sa ním môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snád' len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie. Určovací návrh je spravidla prípustný pri spornosti práv (právnych vzťahov) k nehnuteľnostiam evidovaných v katastri nehnuteľností, ak rozsudok vyhovujúci návrhu môže privodiť zosúladenie evidovaného a právneho stavu. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 98/2004 (na ktorý poukázal aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 91/2006 a ktorý opätovne pripomenul v uznesení sp. zn. 3 Cdo 36/2007) uviedol, že ak právna otázka platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k existencii práva alebo povinnosti, nie je daný naliehavý právny záujem na vyriešení (určení) tejto predbežnej otázky. Stav ohrozenia práva navrhovateľa alebo neistota v jeho právnom postavení sa samotným vyriešením tejto (iba predbežnej) otázky definitívne neodstráni; želaný stav sa dosiahne až určením, či tu je alebo nie je právny vzťah alebo právo (povinnosť). V už spomenutom rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 91/2006 Najvyšší súd Slovenskej republiky dodal, že nedostatok naliehavého právneho záujmu „predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací návrh nemôže obstať a ktorý sám osebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu návrhu“.

Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi účastníkmi a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu vzťahu účastníkov konania alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie).

V preskúmvanej veci žalobca odôvodňoval, v čom spočíva jeho naliehavý právny záujem na ňom požadovanom určení neplatnosti kúpnej zmluvy (§ 80 písm. c/ O.s.p.) tým, že žalovaná 1/ svojím konaním chcela znížiť majetkovú hodnotu vecí v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, ako i že v prípadnom konaní o vypořiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov by sa už nemohol domáhať určenia, že predmet kúpnej zmluvy

(garáž) patrí do masy spoločne nadobudnutého majetku a priznania jeho vlastníctva v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva.

Z pohľadu dovolacieho súdu z týchto vysvetlení vyplýva, že na strane žalobcu išlo v konečnom dôsledku o odstránenie spornosti *vlastníckeho* práva, t.j. či sporná garáž je výlučným vlastníctvom žalovanej 1/ alebo patrí do bezpodielového spoluvlastníctva žalobcu a žalovanej 1/. Určenie neplatnosti kúpnej zmluvy požadované žalobcom zreteľne nebolo považované za definitívny cieľ, ale len za medzistupeň v procese odstránenia spornosti vlastníctva žalovanej 1/, resp. spoluvlastníctva žalobcu a žalovanej 1/ k spornej garáži.

Za tejto situácie je podľa názoru dovolacieho súdu správny právny záver odvolacieho súdu, že žalobca nepreukázal existenciu naliehavého právneho záujmu (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Aj podľa názoru dovolacieho súdu sa požadovaným určením v porovnaní s existujúcim stavom právne postavenie žalobcu nezlepšuje, uspokojivo sa neodstraňuje neistota daného právneho vzťahu, táto pretrváva naďalej a so zreteľom na priebeh konania a vyjadrenia účastníkov nie je vylúčená potreba začať ďalšie konanie o spoluvlastníctvo spornej nehnuteľnosti. Žalobca nemôže mať naliehavý právny záujem na určení neplatnosti kúpnej zmluvy, pokiaľ má možnosť domáhať sa určenia právneho vzťahu (t.j. že je spoluvlastníkom nehnuteľnosti). Ako správne konštatuje odvolací súd v odôvodnení rozsudku, právoplatný žalobe o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy vyhovujúci rozsudok by právne postavenie žalobcu nezmenil, nakoľko za súčasného právneho stavu by sa v katastri nehnuteľností vyznačil len stav pred týmto neplatným právnym úkonom, a v danom prípade to znamená, že žalovaná 1/ by opätovne bola zapísaná ako výlučná vlastníčka spornej garáže a otázka, či garáž patrí do bezpodielového spoluvlastníctva žalobcu a žalovanej 1/ (o určenie ktorého práva v podstate žalobcovi ide) by naďalej zostala sporná.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že žalobca neopodstatnene napadol rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V dovolacom konaní procesne úspešným žalovaným 1/, 2/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovaným náhradu trov

dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodali návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 6. marca 2012

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková